

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 8 Sayı: 39 Volume: 8 Issue: 39

Ağustos 2015 August 2015

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

FRANSA SOYDAŞ POLİTİKASINDA FRANSIZCANIN EKONOMİK GETİRİLERİ: "EKONOMİK FRANCOFONIE" PROJESİ

ECONOMIC RETURNS OF FRENCH LANGUAGE IN COMPATRIOT POLICY: "ECONOMIC FRANCOFONIE" PROJECT

Jale AKHUNDOVA*

Öz

Bu çalışmada uluslararası alanda diplomatik ilişkilerinin yanında, sahip olduğu tarihi-kültürel-millî değerlerle daha iyi ilişkiler tesis ederek uluslararası alanda daha güçlü halde bulunmayı arzu eden bir ülke olarak Fransa'nın yürüttüğü kamu diplomasi politikaları incelenmiştir. Bu kapsamda, ülkenin özellikle eski sömürge ülkelerde orta ve uzun vadede ekonomik avantajları oluşturacak strateji ve politikaları ele alınmıştır. Çalışmanın nihai amacı, Fransa'nın söz konusu alandaki politika özelliklerini ortaya çıkararak, bu alanda hem teorik hem de pratikteki mevcut ve gelecek çalışmalara katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Francophonie, Kamu Diplomasisi, Soydaş Politikaları, Diaspora.

Abstract

In this study, in addition to the international diplomatic relations, relevant public diplomacy policies of France desiring to be much more stronger in the international sphere by establishing better relations with its historical-cultural-national values were examined. In this context, specially strategies and policies focused on creation new economic opportunities and advantages in the past colonial regions are discussed. The ultimate goal of the study, is to reveal the international experience of France in relevant area and to contribute both theoretically and practically conducted current and future workings.

Keywords: Soft Power, Francophonie, Public Diplomacy, Compatriots Policies, Diaspora.

GİRİŞ

Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde bilgi, iletişim ve haberleşme alanlarında yaşanan hızlı gelişmeler ve teknolojik devrim, uluslararası arenada ortaya çıkan yeni aktörler, uluslararası alandaki ilişkilerin, meşruiyetin sağlanması ve etkileme yöntemlerinin önemini artırmıştır. Söz konusu yeni dönemde dünya kamuoyunun oluşumu ve etkilenmesinde devlet dışı aktörlerin rolünün arttığı görülmektedir. Dolayısıyla, bu şartlarda devletlerarası ikili ve çoklu ilişkilerin yanı sıra, sistemin çeşitli aktörleri arasındaki ilişkilerin de önemi artmaya başlamıştır.

Konunun öneminden yola çıkarak, ülkelerin dış politikalarında söz konusu görüşlerin olumlu yönde oluşması ve gelişmesine yönelik de stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır. Özellikle de Soğuk Savaş sonrasında değişen güç ve güvenlik anlayışı insan faktörünün altını çizmiş, bu durum da devletlerin güvenlik politikalarını inşa ederken askeri güce olduğu kadar "yumuşak güç" araçlarını dikkate almaları hususunu ön plana çıkarmıştır. Bugün artık pek çok ülke, dünya kamuoyunda olumlu bir algı oluşturabilmek için çeşitli "yumuşak güç" araçlarını etkin bir şekilde kullanmaktadır.

Bu çalışmada uluslararası alanda diplomatik ilişkilerinin yanında, sahip olduğu tarihi-kültürel-millî değerlerle daha iyi ilişkiler tesis ederek uluslararası alanda daha güçlü halde bulunmayı arzu eden ülkelerin yürüttükleri kamu diplomasi politikaları incelenmiştir. Söz konusu politikalar ülkelerin yurt dışında genel olarak da dünya kamuoyunda kendi pozitif imajının kurulması, soydaşlara destek, ülke çıkarlarının öne sürülmesi, dilinin, kültürünün, biliminin, eğitiminin bütün dünyada yaygınlaştırılması yönünde yoğun faaliyetin gerçekleştirilmesi ve diğer çalışmalarıyla yürütülebilmektedir. Bu kapsamda özellikle eski sömürge ülkelerde orta ve uzun vadede ekonomik avantajları oluşturacak strateji ve politikaları ele alınmıştır. Çalışmada, Francophonie olgusu, kapsamı, içeriği ile ilgili bilgi verildikten sonra, Fransa'nın özellikle ekonomik getiri odaklı politika ve stratejileri ve bunları gerçekleştiren kurum ve kuruluşlar incelenerek konunun içeriğine dair açıklama ve tartışmaya yer verilecektir. Çalışmanın nihai amacı, Fransa'nın söz konusu alandaki politika özelliklerini ortaya çıkararak, bu alanda hem teorik hem de pratikteki mevcut ve gelecek çalışmalara katkı sağlamaktır.

* Dr., axundova_jale@yahoo.com

“FRANCOPHONIE” Projesi ve İçeriği

Fransızca “Francophonie” (Fransız dilli) ismi altında yürütülen politika Fransa ve eski sömürge ülkelerindeki, aynı şekilde Fransızların yoğunlukla yaşadığı bölgelerdeki topluluklar arasında dayanışmayı sağlamak amacı gütmektedir.¹ “Francophonie” kelimesini coğrafyacı Onesime Reclus, 1880 yılında, Fransızca’yı kullanan ülke ve topluluklara referans yapılması için önermiştir.² Burada “Fransız dilli” ya da “Francophone” olgusu; Fransızcanın ana dili ya da geleneksel dil olduğu ülkeler; Nüfusunun önemli kısmı Fransızca olan ülkeler; Fransız dili ya da kültürü ile önemli bağları olan topluluk ve ya ülkeleri kapsamaktadır.³

Fransa dışında 2 milyonu aşkın Fransız vatandaşı yaşamaktadır. Fakat Fransız diaspora ve soydaşlığı milyonları ifade etmektedir. Fransız soydaş ya da topluluğu politikasında kendine özgü olup dikkat çeken husus, soydaşlık bağının dil üzerinden kabul edilmesidir. Zira ülkenin Dışişleri Bakanlığı ve de diğer kamu diplomasisi kuruluşlarının resmi web sitesinde “Dünyada Fransızca”, “Fransız Dilli Olmak”, “Francophone”luk, “Fransızca’yı Öğrenmek” ve dile vurgu yapan birçok benzer referansa rastlanabilir.⁴

Zaten Fransa, özellikle büyükelçilik-konsolosluk-kültür müşavirlikleri ve merkezleri aracılığıyla kendi dilinin öğretilmesini ve öğrenilmesini tüm dünyada en iyi organize eden ve bu işte en ilgili olan ülkelerden birisidir. Fransa’yı sahiplenmeyi ve “Fransız soydaşlığını” Fransızca’yı bilme ve kullanma kriteri üzerinden algıladığını dikkate alırsak, devletin bu dilin kullanıcılarını tüm dünyada artırmak isteğinin hangi amaçları güttüğünü tahmin etmek zor değildir. Dünyada 200 milyonu aşkın Fransızca konuşan nüfus vardır. Fransa bunların 30 milyonunu diaspora olarak tanımlamaktadır.⁵

Diğer yandan, Fransa siyasi çevreleri ve aydınları tarafından “amerikan ve ya anglosakson hegemonyası” olarak nitelendirilen olguya karşı “kültürel çoğulculuk” yaklaşımı ortaya atılmıştır. Buna göre, hem ekonomik, hem kültürel, hem diplomatik-siyasi alanlardaki ilişkilerde tüm dünyada tek merkezli değil, çoğulcu bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, aynı zamanda Anglosakson odaklı ve alternatifsiz olarak görünen dünyada “Francophone mirasın” yaygınlaştırılması için zemin hazırlama çabası olarak da değerlendirilebilir.⁶

Fransız Anayasasının 87. Maddesinde; “Fransa, Fransızca’yı paylaşan ülke ve topluluklarla dayanışma ve işbirliğinin geliştirilmesiyle ilgilenir” İbaresini yer almaktadır.⁷ Fransa Cumhurbaşkanı Francophonie politikasının gerçekleştirilmesini sağlayan en yüksek makamdır. Bunun yanı sıra Cumhurbaşkanı’nın Francophonie Özel temsilcisi de vardır ki, o bu alandaki temel kuruluşların faaliyetini kontrol etmektedir. Bunun yanı sıra, ülkede Başbakanlığa bağlı Fransız Dili Yüksek Konseyi faaliyet göstermekte ve yurtdışında dilin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Ayrıca, Dış İşleri Bakanlığında Francophonie Konularıyla ilgilenen Departman bulunmaktadır.⁸ Dış İşleri Bakanlığı ve Kültür ve İletişim Bakanlıklarının nezdinde çalışan Fransa Enstitüsü yurtdışındaki Fransız oluşum ve kuruluşlarının yaygınlaşması ve faaliyetini sağlamaktadır.

Dünyadaki Fransız dernek ve kulüplerini bir araya getiren Francophone Dostluk ve Bağlantı Derneği (AFAL) faaliyettedir. Ayrıca, Fransız öğretmenlerini organize eden uluslararası Fransız öğretmenleri Federasyonu da etkin bir şekilde çalışmaktadır.

“FRANCOPHONIE” KURUM VE POLİTİKALARI

Uluslararası Francophone Teşkilatı

“Francophonie” söylem ya da politikasını yürüten temel kuruluş - Uluslararası Francophone Teşkilatı’dır (Organisation Internationale de la Francophonie - OIF). Kültürel ve Teknik İşbirliği Ajansı’nı kuran Anlaşma, 1970 yılında 21 ülke tarafından Afrikalı başkanların liderliğinde imzalanmıştır. Amacı; Fransız dil ve kültürünün geliştirilmesi ve dünyada yaygınlaştırılmasıdır. Bu Ajans sonradan, 1998’de Devletlerarası Francophone Ajansı’na çevrilmiştir. 2005’de, Francophone Tüzüğü’nün kabul edilmesiyle isim Uluslararası Francophone Teşkilatı şeklinde değiştirilmiştir.⁹

Söz konusu teşkilat, 1970 yılında kurulmuş olup, sloganı “eşitlik, tamamlayıcılık, dayanışma”dır.¹⁰ İlk başta sadece kuzey Fransız dilli ülkelerin küçük kulübü olarak kurulan teşkilat, sonradan onlarca dalı

¹ *Le Message Culturel De La France Et La Vocation Interculturelle De La Francophonie* (2009). Conseil Économique, Social Et Environnemental, s.9

² *Introduction Aux Francophonies* (2007). https://is.muni.cz/el/1421/podzim2007/FJIB502/um/Introduction_aux_francophonies.pdf (Erişim:08.07.2015) s.1

³ Pierre J. Dumont (2001). *L’Interculturel Dans L’Espace Francophone*, Paris, p. 14.

⁴ *Francophonie Et Langue Française*, <http://www.diplomatie.gouv.fr/> (Erişim:05.07.2015)

⁵ La Diaspora Française, Nouvel Acteur De La Diplomatie? (2015). http://www.lemonde.fr/idees/article/2015/03/17/la-diaspora-francaise-nouvel-acteur-de-la-diplomatie_4594826_3232.html#1U7m6ZtfwybPVp0p.99 (Erişim: 05.07.2015)

⁶ Okabe M. Yoshiyuki (2005-2007). *La Diversité Culturelle La Diplomatie Française Au Sein De L’UNESCO*, ENA, s. 14

⁷ *Constitution de la République Française*, <http://www.assemblee-nationale.fr/connaissance/constitution.asp> (Erişim:06.07.2015)

⁸ *La Composition Du Gouvernement* (2015). <http://www.gouvernement.fr/> (Erişim: 06.07.2015)

⁹ *Charte De la Francophonie*, http://www.francophonie.org/IMG/pdf/charte_francophonie.pdf (Erişim: 06.07.2015) s.1

¹⁰ “L’Identite Francophone dans la Mondialisation” (2008). *Cellule de Reflexion Strategique de la Francophonie*, s.8

kurulmuş olup, günümüzde Fransız dil ve kültürünü her hangi düzeyde benimseyen ülke ve topluluklarla kültür, bilim, ekonomi, adalet ve barış alanlarında işbirliğini gerçekleştiren bir kuruluşa dönüşmüştür. Teşkilatta 63 devlet tam, 3 devlet taraftaş, 19 devlet ise gözlemci üye olarak yer almaktadır. Burada dikkat çeken hususlardan birisi de, söz konusu devletlerde Fransızcanın çoğunluk nüfusun dili olmamasıdır, zaten üyelik için temel kriter de ülkede tarihten kaynaklanan Fransız kültür unsurlarının devam ediyor olması olarak gösterilmektedir. “Francophonie Tüzüğü” 2005 yılında Antananarivo’daki Zirve toplantısında kabul edilmiştir. 2004 yılında ise 2004-2014 yıllarını kapsayan Strateji Belgesi yürürlüğe girmiş ve Teşkilat’ın önünde 4 temel misyon belirlenmiştir:

- ❖ Fransız Dili ve Kültürünün Desteklenmesi;
- ❖ Barış, Demokrasi ve İnsan Haklarının Desteklenmesi;
- ❖ Eğitim ve Kurslar, Yüksek Öğrenim ve Bilimsel Araştırmaların Desteklenmesi;
- ❖ İstikrarlı Gelişim İçin İşbirliğinin Geliştirilmesi.¹¹

1997-2002 yılları arasında Genel Sekreterliğini B. Boutros Ghali’nin (Mısır) yaptığı teşkilatta aynı görev, 2003’den beri Abdou Diouf (Senegal’in eski Cumhurbaşkanı) tarafından ifa edilmektedir. Teşkilatın 3 temel organı vardır: Zirveler (2 senede bir kez ve tüm üye ülke başkanlarının katılımıyla), Bakanlar Konferansları ve Daimi Konsey. Uluslararası Francophone Teşkilatı Zirve toplantılarında alınan kararlar çerçevesinde “Fransız dilli dünyanın” meseleleri, insan hakları, uluslararası politika, dünya ekonomisi, eğitim, kültür ve demokrasi konularında çalışmakta ve üye katkılarıyla finanse edilmektedir. Bunun yanı sıra, özel ve kamusal kuruluş ve partnerlerden de mali destek alabilmektedir.¹² Uluslararası Francophone Teşkilatı’nın faaliyetinde dikkat çeken hususlardan birisi; insan hak ve özgürlükleri, demokrasi ve diğer politik konularda kendini “yetkili ve görevli bulması” ve de özellikle üye ülkelerde kalkınma ve ekonomik refahın geliştirilmesi konularıyla ilgilenerek, buralardaki doğal kaynakların “rasyonel kullanılması için” çabalamasıdır.

Zirve toplantıları 1986 yılından beri Fransa, Kanada, Senegal, Moritanya, Benin, Vietnam, Lübnan, Burkino-Faso, Romanya, İsviçre, Kongo ve Senegal’de gerçekleştirilmiştir.¹³ Zirve görüşmeleri çerçevesinde üye ülkeler Fransızcanın gelişimi ve yaygınlaştırılması için “Dil Paktları” da imzalamışlar.

Bakanlar Konferansları üyelerin dışişleri ve ya Francophone işleri bakanlarını toplamaktadır. Daimi Konsey ise Uluslararası Francophone Teşkilatının Genel Sekreteri başkanlığında üye ülkelerin elçilerinin katılımıyla faaliyet göstermektedir. Francophonie Ajansı Genel Sekreter başkanlığında icra ofisi niteliğinde olup, Paris’te baş ofisi, Gabon, Togo ve Vietnam’da ise bölgesel ofisleri bulunmaktadır.

Uluslararası Francophone Teşkilatı’nın kendi faaliyetini gerçekleştirdiği aracı kuruluşlar arasında beş temel kuruluş; Francophonie Üniversiteler Ajansı, TV5 Monde (TV5 Dünya), Uluslararası Francophone Yerel (Belediye) Başkanları Derneği, Uluslararası Teşilatların Francophone Yetkilileri Derneği, İskenderiye Senghor Üniversitesi yer almaktadır.¹⁴

Francophonie Üniversiteler Ajansı

Ajans, 1961 yılında kurulmuştur ve Afrika, Arap dünyası, Güney Doğu Asya, Merkezi ve Doğu Avrupa, Karayibdeki akademik ve araştırma enstitülerini kapsamakta ve Fransızca bilim alanlarının gelişimi ve konsolidasyonunu amaçlamaktadır.¹⁵

Francophonie Üniversiteler Ajansı, 98 ülkeden 784 kuruluşu bir araya getirmekte olup, dünyanın en büyük üniversite birliklerinden birisidir. Dünyanın 5 kıtasından öğretim ya da araştırma dili Fransızca olan yükseköğretim ve araştırma kurumunu kapsayan ajansın faaliyetleri çerçevesinde, birçok ülkede (Bulgaristan, Haiti, Laos, Maurice, Vietnam vs.) araştırmacı ve doktora öğrencileri burslu olarak yükseköğrenim görmektedir.¹⁶

Uluslararası Teşkilatların Francophone Yetkilileri (Görevlileri) Ağı

Uluslararası Teşkilatların Francophone Yetkilileri (Görevlileri) Ağı - 2008 yılında kurulmuştur ve Birleşmiş Milletler, Avrupa Komisyonu, Afrika Birliği gibi uluslararası teşkilatlarda çalışan ve Francophonie üye ülkeleri kökenli memur ve yetkilileri bir araya getirmektedir. Amaç uluslararası teşkilatlarda Fransızca’yı desteklemek olup, her sene uluslararası örgütler çerçevesinde Fransız Dili Gününün kutlanmasını da sağlamaktır.¹⁷

¹¹ *Organisation Internationale De Programme 2010-2013*, http://www.francophonie.org/IMG/pdf/OIF_programme-2010-2013.pdf (Erişim: 07.07.2015), s.3

¹² 2010 yılında teşkilatın bütçesi 81 milyon Euro olmuştur. (*La Domination Américaine*, <http://www.francophonieinnovation.org/community/pg/pages/view/714/>) (Erişim:08.05.2015)

¹³ *XVe Sommet de la Francophonie (Dakar-Sénégal, 29-30 novembre 2014)*, <http://www.francophonie.org/XVe-sommet-de-la-Francophonie.html> (Erişim:08.07.2015)

¹⁴ *L’Organisation Internationale De La Francophonie*, <http://www.francophonie.org/-Les-operateurs-.html> (Erişim:08.07.2015)

¹⁵ *L’Identite Francophone dans la Mondialisation*. (2008) Cellule de Reflexion Strategique de la Francophonie, s.8

¹⁶ *L’Agence Universitaire de la Francophonie (AUF)*, <https://www.auf.org/auf/en-bref/> (Erişim: 07.07.2015)

¹⁷ Paul Drezet (2012). *Les Enjeux De La Francophonie: D’une Communauté De Langue À Une Communauté De Destin*, s.5

Tv5 Fransız Dilli Uluslararası Televizyon

Francophonie projesinin yayılması için en önemli araçlardan biri olan ve Fransızca yayınlanan kuruluşun aynı zamanda, 12 dile çevirisi de yapılmaktadır.¹⁸

Fransız Dilli Yerel Başkanların Uluslararası Derneği

1979 yılında Quebec’de Jacques Chirac’ın teşebbüsüyle kurulan bu yapı, 48 ülkeyi şehirlerin gelişimi konusunda bir araya getirmektedir. Burada amaç; yerel yönetim faaliyetlerinde işbirliğini sağlamak, yerel demokrasi, yerel halk ve yönetimlerin desteklenmesidir. Dernek; sağlık, kültür, gençlik, eğitim, kentsel gelişim, seminer ve kurslar, belediye altyapıları alanlarında faaliyet göstermektedir.¹⁹

İskenderiye Senghor Üniversitesi

1989’da Afrika’nın kalkınması için Fransızca faaliyet gösteren bir üniversitenin kurulması gündeme gelmiştir. Üniversite Fransız dilli ülkenin farklı kademelerindeki yöneticilerine proje yönetimi, mali yapılar, çevre, beslenme sağlığı ve kültürel miras alanlarında lisansüstü eğitim vermektedir.²⁰

Parlamente Meclisi

Parlamente Meclisi’nin amacı Fransız dilli toplulukların çıkarlarını temsil etmek olup, 77 parlamento ve parlamentolararası teşkilatı birleştirmektedir. Genel Sekreteri Fransız senatörü Jacques Legendre’dir.²¹

Yurtdışı Fransızlar Birliği

1927 yılında kurulmuş olup, yurtdışındaki Fransızların maddi ve manevi çıkarlarının korunmasını hedeflemektedir. Kuruluş, üyeliği bulunan Fransızlara ya da Fransız dillilere 100 ülkede gönüllü esaslarda destek sağlayan 170 temsilciliğe sahiptir. Bu teşkilat, bölgelerdeki soydaşların büyükelçilik, konsolosluk ve Fransa devlet organlarına yönelen sözcüsüdür. Birliğin Meclisi, yurtdışındaki Fransızların danışma ve temsilci organı olup, Dış ve Avrupa İşleri Bakanlığı başkanlığında 179 üyeden oluşmaktadır.²²

Soydaşlar Alanında Eğitim Politikası

Dünyanın 90 ülkesinde 144 Fransız Kültür kuruluşu, 283 Fransız dernek ve ittifakları faaliyet göstermektedir. Fransızca’yı öğretme teşebbüsü kapsamında tüm dünyada 13 ülkede 110 milyon dil öğrencisi ve 850.000 öğretmen yer almaktadır. Bu çerçevede faaliyet gösteren Yurtdışı Fransızca Okulları Ajansı, yurtdışında 252 Fransız okulunun faaliyetlerini koordine etmektedir. Fransa’da 250.000 uluslararası öğrenci eğitim almaktadır. Ayrıca Fransa tüm dünyada 200 civarında sertifikalı kurs programlarını da teşkil etmektedir.²³

“Campus France (Fransa Kampüsü)” kuruluşu - Dış ve Avrupa İşleri Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı nezdinde yurtdışında Fransızca bilimsel araştırma ve çalışmaların desteklenmesi, organizasyonu ve diğer üniversitelerle işbirliklerinin yapılması yönünde faaliyet göstermektedir.²⁴

Fransa’nın Kamu Diplomasisi Kapsamında Dil Politikaları

Fransa, Fransız dilinde görsel-işitsel yayın organlarının faaliyetini devletin önceliklerinden biri olarak belirlemiştir ve günümüzde bu çerçevede TV5 ve RFI (Uluslararası Fransa Radyosu) faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Fransızca film ve belgesellerin yaygınlaştırılmasına da çalışılmaktadır. 264 milyon insan söz konusu Fransızca yayın organlarına erişim imkanına sahiptir. Bunun yanı sıra, dünyanın 135 ülkesinde faaliyet gösteren 440 Fransız lisesinde 250.000 Fransız ve gayri-Fransız öğrenciye eğitim verilmektedir. Bu çerçevede, özellikle hızla gelişen ekonomili ülkelerin (Çin, Hindistan, Brezilya, Meksika) lisansüstü öğrencilerine ve akademik araştırmacılara fırsatlar sağlamaya odaklanmaktadır.

Söz konusu alanda yürütülen bir diğer proje - “Ben İşimde Fransızca Kullanıyorum” - projesi çerçevesinde dünyada Fransızca iş yapan ya da Fransızca konuşan iş adamlarının konferansları gerçekleştirilmektedir. “Neden Fransızca Öğrenmeli?” sorusuna Uluslararası Francophone Teşkilatı’nın web sitesinde detaylı açıklamalar getirilmektedir. Zira her bölge için Fransızcanın farklı önem arz ettiği belirtilerek şöyle izah verilmektedir; “Kuzey Amerika için Fransızca - kültürel kimliği ifade etmektedir; Sahra üstü Afrika için Fransızca - temel eğitime kapı aralamaktadır. Bu bölgede Fransız dili gelişme ve modernliğin dilidir; Merkezi ve Doğu Avrupa için Fransızca - Avrupa’yla bütünleşme demektir, üç başkent -Brüksel, Lüksemburg ve Strazburg’da Fransızca İngilizcenin yanı sıra ikinci bir resmi dildir, BM resmi

¹⁸ <http://www.tv5monde.com/> (08.07.2015)

¹⁹ Association Internationale Des Maires Francophones, <http://www.aimf.asso.fr/> (Erişim:08.07.2015)

²⁰ Université Senghor d’Alexandrie, <http://www.usenghor-francophonie.org/Index.html> (Erişim:08.07.2015)

²¹ Assemblée Parlementaire de la Francophonie, <http://apf.francophonie.org/> (Erişim:08.07.2015)

²² l’Union des Français de l’Etranger, <http://www.ufe.org/> (Erişim:08.07.2015)

²³ *The Foreign Policy of France*, http://www.ambafrance-et.org/IMG/doc/The_Foreign_policy.doc?398/8593e7294cafa7994128e43ddfcfd418479ef36d (Erişim:08.07.2015)

²⁴ *Campus France-The French National Agency For The Promotion Of Higher Education, International Student Services, And International Mobility*, www.campusfrance.org (Erişim:08.07.2015)

dilidir, Olimpik Komite'nin iki resmi dilinden biridir, posta servislerinin tek resmi dilidir ve Afrika Birliği'nin tek resmi dilidir."²⁵

FRANSIZ "YAYILMACILIGININ" EKONOMİK BOYUTLARI

Quebec Fransız Dili Yüksek Konseyi'nin²⁶ hazırladığı "Fransız Dilinin ve Francophonie'nin Ekonomik Getirileri: Francophone Olmak Tabi ki, Değerdir" isimli çalışmada, Fransız dilinde konuşan, Francophonie Birliğinin üyesi olan, ya da burada sadece gözlemci olarak iştirak eden ülke ve toplumların dünyadaki ekonomik ve kültürel konumu ve değeri analiz edilmiştir. Çalışmaya göre, 75 ülke bu sayede uluslararası ekonomik, kültürel alanlarda önemli fırsat ve avantajlardan istifade etmektedir.²⁷

2010 yılı verilerine göre, Francophonie Birliği üye ve gözlemci ülkeleri dünyada bu şekilde temsil olunmuştur:²⁸

- Dünya gayri safi hasılasının %14'ü;
- Dünya nüfusunun %14'ü;
- Dünyadaki ticaret değişiminin %20'si;
- Dünyadaki kültürel mal ve hizmetlerin değişiminin %11'i.

Çalışmada, Quebec, Fransa, Burkina-Faso, Cote D'Ivoire, Senegal gibi ülkelerin kültürel alandaki ürün ve hizmet sektöründe Fransızcanın kullanımından kaynaklanarak sağlanan karların istatistiği incelenmiştir. Buna göre, bu ülkeler Fransızca film, sinema, müzik vs. üretim yaptıklarından dolayı Fransa ve diğer Francophone ülke piyasalarına kolaylıkla girebilmekte ve önemli kar elde etmektedirler. Ör. Senegal, Doğu Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği Teşkilatı üyeleri arasında en çok kitap ihraç eden ülkedir ve bu kitaplar Fransızcadan dolayı çok büyük bir coğrafyaya yayılabilmektedir.²⁹

Genelde, bu yaklaşım kapsamında Fransızca bilme ve istihdam konusu ilişkilendirilmekte olup, dilin iş arayanlar açısından işe girmede bir kolaylık ya da üstünlük sağladığı, iş ve firma sahipleri açısından ise kar etme ve başarılı olma açısından önemli olduğuna vurgu yapılmaktadır. Neredeyse Fransızca konuşan ya da Francophonie üyesi olan her ülke örneğinde konuyu istatistiksel verilere dayandıran analizlere göre, Fransızca bilme şartı Francophone ve de eski sömürge ülkelerinde özel sektörde işe girmede uygulanan olmazsa olmaz bir talep olmaktadır.³⁰

Diğer yandan, Fransız ekonomik, kültürel ürün ve hizmet piyasasına girebilme fırsatının Hindistan, Tanzania, Endonezya ve Çin ülkeleri için de önemli maddi getiriler sağladığı düşünülmektedir. Fransızcanın yaygınlaştırılması ve İngilizce kadar işlevselleştirilmesi için adımlar atılmakta olup, kolay olması nedeniyle Fransız dilli ülkelerin iş dairelerine nüfuz eden İngilizce kelimeler yerine üretilmiş Fransızca kelimelerin listesi oluşturulmuş olup, bunların kullanımının teşvik edilmesi yönünde de çalışmalar yapılmaktadır.³¹

Fransa'nın bu coğrafyadaki ekonomik vizyonu içerisinde değerlendirilen önemli hususlardan birisi de, Fransa'nın Francophonie ülkelerinde meslek kazandırma politikalarıdır. Bu mesleki bilgiler eğitim sırasında tamamiyle Fransızca öğretilmekte ve bu kişiler Fransızca iş yapmaya yönlendirilmektedir. Ör. Francophonie Birliği'nin bunun için farklı alanlarda (teknoloji, mühendislik vb.) birtakım eğitici uzmanları vardır. Ayrıca, bu mesleki eğitimler her ülkenin piyasa ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Profesyonel eğitimler, özellikle bu ülkelerin gençleri açısından Fransız dilli dünyada daha serbest ve başarılı olma fırsatını sağlamaktadır.

Başka bir kuruluş Kalkınma için Yatırımcılar Derneği olup, 1984 yılında mesleklerin Fransızca öğrenilmesinin teşvik edilmesi için kurulmuştur. 1988 yılından beri, 600.000 civarında katılımcı ağırlıklı olarak ekonomi, işletme yönetimi alanlarında bu eğitimlerden yararlanmış ve daha sonra onlardan özellikle Fransızca bu konularda çeşitli projeler sunulması istenmiştir. Bu çerçevede, bu kişiler Fransız iş dünyasında faaliyet göstermeyi ve terminolojiyi öğrenmiş oluyorlar.³²

Bunun yanı sıra, Fransızcanın ve ya Francophonie Birliği'ne üye ülkeler kendi aralarında da birbirine her alanda yardımlarda bulunmaktadır. Ör. Belçika'nın kaynaklarını çoğunlukla Fransızca'yı resmi

²⁵ *Le Français Est Une Chance* (2014). http://www.francophonie.org/IMG/pdf/oif-langue_francaise_2014.pdf, (Erişim:09.07.2015)

²⁶ Bu Konsey, 1977 yılında Quebec'te Fransızcanın kullanımı, gelişimi konusunda ilgili Bakanlığa danışma hizmetleri vermek üzere kurulmuştur. Fransa (1989) ve Belçika (1985) gibi Francophone ülkelerinde de aynı isimli konseyler vardır. Bu kurumlar, çalışma dili, eğitim, göçmenlerin entegrasyonu ile ilgili çalışmalar yürütmektedir, enformasyon ve yeni teknolojiler, kamu yönetimi, bilim ve teknik bilgi vb. alanlarda çalışmakta olup, hükümet Fransız dili ile ilgili tüm konularda bu konseylere danışmaktadır.

²⁷ *L'Impact Économique De La Langue Française Et De La Francophonie: Être Francophone? Une Valeur Sûre!* (2012). Conseil Supérieur De La Langue Française, Quebec, s.1

²⁸ *Le Français Est Une Chance* (2014). http://www.francophonie.org/IMG/pdf/oif-langue_francaise_2014.pdf, (Erişim:09.07.2015), s.7

²⁹ *L'Impact Économique De La Langue Française Et De La Francophonie: Être Francophone? Une Valeur Sûre!* (2012). Conseil Supérieur De La Langue Française, Quebec, s.10

³⁰ *Le Français Est Une Chance* (2014). http://www.francophonie.org/IMG/pdf/oif-langue_francaise_2014.pdf (09.07.2015), s.7

³¹ *La Langue Française Dans le Monde* (2014). OIF, s.40

³² L'Association Française Des Investisseurs Pour La Croissance (AFIC), <http://www.afic.asso.fr/> (09.07.2015)

ya da gayri resmi kullanan ülkelere yardım için ayırmaktadır. Bunun yanında, Fransız dilli dünyada en yoğun ticari değişim ilişkileri içerisinde olan ülkeler Burkino-Faso, Mali ve Tunus olarak gösterilebilir.

“EKONOMİK FRANCOPHONIE” PROJESİ

Temelde kültürel (dil ve diğer ortak miras gibi) öğelere dayanan Francophonie olgusunun ekonomik projeye dönüştürülmesi gerektiği görüşü bir takım çalışmalarda da yansımalarını bulmuştur. Bu kapsamda değerlendirilebilecek olan, Eski Fransa Büyükelçisi Pierre Guidoni ve diğerleri tarafından “Francophonie Ekonomik Engeller Karşısında” başlığı altında hazırlanan raporda, bir takım ülkelerde Fransızcanın kullanılması ile Fransa’nın ekonomik gelişimi arasında ilişki kurulmuştur. Raporda Vietnam, Tayvan, Belçika ve Afrika ülkelerinde Fransızca kullanımının Fransız yatırımları için elverişli ortam sağladığı, bu anlamda Fransa’nın bu ülkelerde Fransız dilinin yaygınlaştırılması politikalarını izlemesi gerektiği belirtilmektedir.³³

Fransızcanın coğrafik, kültürel, dini, felsefi farklılıkları bir arada buluşturduğu, fakat bununla birlikte maddi (ekonomik) ilişkiler için de fırsatlar sunduğu söylenebilir. Diğer yandan, ekonomik faaliyetlerde kullanılması Fransızcanın gelişimi için de önemlidir. Başka sözle, Fransızca hem bu ülkeler hem de Fransa için önemli bir yatırım olarak görülmektedir.

Diğer yandan, Fransızca konuşan ülkelerin (eski Fransız sömürgeleri de dahil) ekonomik işbirliği ve yatırım alanlarında faaliyet gösteren kuruluşlarında önemli yatırım/ihale, lisans kararlarını veren yetkililerin çoğu Fransızca konuşmaktadır. Ayrıca, 5 kıtayı da kapsayan Francophone ülkelerinin nüfuslarının 150 milyon civarında olduğu da bilinmektedir. Fakat Fransızca’yı ikinci, üçüncü dil olarak öğrenenleri de bu sayıya katarsak, iki-üç kat fazla bir rakam alabiliriz. Bu hem de bu ülkelerde etkin bir şekilde faaliyet gösteren Fransız Dil ve Kültür Merkezlerinin başarısı da sayılabilir. Bunun yanı sıra, bir takım uluslararası ve bölgesel (ör., Afrika Birliği Teşkilatı) kuruluşlarda Fransız dili tek ve ya resmi dillerden birisi olarak kullanılmaktadır. Fransızca kullanımı gibi ortak yanı olmakla birlikte, esasında birbirinden çok farklı olan bu ülkeler Fransa için ekonomik anlamda tamamlayıcı ve sinerji yaratabilecek niteliğe sahiptirler.³⁴

Aynı zamanda, dünyadaki eğilimlerin de, Fransızca “lehine gelişmekte olduğu” söylenebilir. Zira Vietnam gibi ülkelerin yanı sıra, Romanya ve Bulgaristan gibi ülkelerde de “Francophone”laşma eğilimleri artmaktadır (Fransızcanın kullanımı yaygınlaşmaktadır).³⁵ Bunun yanı sıra, örneğin Quebec’de son seçimlerde bölgenin özerkliğini savunan ve kurulacak yeni devletin Francophonie Birliği’ne girmesini destekleyen partinin iktidara gelmesi de bu açıdan olumlu bir gelişme sayılabilir. Fransızca, aynı zamanda Latin Amerika’sı ve Akdeniz ülkelerinde de yaygınlaşmaktadır.

Ayrıca, Francophonie ülkeleri arasında Quebec, İsveç, Belçika gibi Fransa’nın ekonomik gelişme düzeyine yakın devletler de bulunmaktadır. Francophonie’nin diğer yandan teknolojik açıdan, örneğin havacılık, uzay, bilişim, telekomünikasyon, nükleer enerji ve ulaşım alanlarında Anglosakson teknolojisi ile rekabetebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Bu açıdan da, Francophonie Birliği’ne üye olması ve Fransızca kullanımı örneğin Vietnam vs. gibi ülkeler için ekonomik-teknolojik gelişme fırsatları sunmaktadır.

Ayrıca, Avrupa Birliği’nin ve üyelerinin birer ekonomik dev olduğundan ve burada önemli oranda Fransızca kullanıldığından bilinmektedir. Uzmanlara göre, Francophonie Birliği de ilerleyen zamanlarda sadece tarihsel-kültürel değil, ekonomik bir birlik olarak AB karşısında alternatif bir güç haline gelebilir.³⁶ Potansiyeli yüksek olarak değerlendirilmekte olan bu olası birliğin, birkaç yönden Anglosakson Birliğinden farklı olacağı (zira burada “eşitler arasında bir ilişki biçimi” söz konusu olacağı), Anglosakson Birlikte olduğu gibi tek bir “dev” tarafından yönetilmeyeceği yönünde görüşler de yaygındır. Bu kapsamda Francophonie Ekonomik Birliği üyelerinin her birinin sahip olduğu çeşitli zenginliklerin (nüfus, doğal kaynaklar vs.) birbirini tamamlayacak nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Diğer bir görüşe göre, çağdaş dönemde dili ve kültürü yaygınlaştıran en etkili araçlardan biri de o dilde teknolojinin belirli toplumların piyasalarına “sürülmesi”dir. Bu kapsamda başka bir etkili araç ise ekonomik ilişkilerde belli bir dilin kullanılmasıdır. Örneğin, Fransız Kanada’sında petrol ve doğalgaz gibi birkaç alanda Amerikan teknolojisinden etkilenecek İngiltere’nin kullanılması yaygınlaşmıştır. Bu açıdan, Fransa bu bölgede özellikle bu sektörlerle yönelik teknoloji ve dil “üretimiyle” yakından ilgilenmektedir.³⁷

³³ *Affaires, Entreprises Et Francophonie* (1995). Agence Francophone Pour L’enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal, s.199

³⁴ *La Francophonie: Passeport* (2012). Organisation Internationale de la Francophonie, s.2

³⁵ Gérard V. L. Ngo (1995).“La Francophonie, Atout Ou Handicap Économique”, *Affaires, Entreprises et Francophonie*, Agence Francophone Pour L’enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal, s.202

³⁶ *Promouvoir La Diversité Des Cultures Juridiques* (2011). Organisation Internationale de la Francophonie, Paris, s.5

³⁷ Michel Saillard (1995). “La Francophonie, Atout Ou Handicap Économique”, *Affaires, Entreprises et Francophonie*, Agence Francophone Pour L’enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal, s.208

Ayrıca Fransa, söz konusu coğrafyalarda kalkınma politikalarıyla da varlığını korumaktadır. Zira Fransa'nın ,örneğin Vietnam gibi az gelişmiş ülkelerde tıp, eczacılık, iletişim-ulaşım ve diğer beşeri yardım araçları kullandığı bilinmektedir. Başka sözle, insanların acil ve günlük ihtiyaç duyduğu konularda her seferinde Fransızcayla karşılaşması (teçhizat, ilaçlar, aşı, araçlar vs.) "Dili Konuşarak Öğrenme" ilkesinin uygulanmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, Francophonie bu ülkelere sağlık vs. alanda önemli "destek" sağlayabilmektedir. Ayrıca, bu ülkelerde ortak ekonomik işbirlikleri için hukuki altyapıların benzeştirilerek "Francophone Hukuku"nun oluşturulmasının önemli olduğuna vurgu yapılmaktadır.³⁸

Diğer bir yöntem temel tüketim ürünlerinin bu piyasalara "sürülmesi", aynı zamanda pazarlama vs. araçlarla hedef toplumlarda benzeri tüketim kültürünün oluşturulmasıdır. Zira Fransa, Anglosakson dünyasında olmayan belli alanlarda üretim orijinalliklerine sahiptir. Uzmanlar, hedef ülkelerde Fransızcanın bilinmemesinin ekonomik ilişkiler karşısında duran en önemli engel olduğunu belirtmektedirler. Francophonie üyesi olmak ya da olmamak esasında sadece kültürel bir konu olmayıp, aynı zamanda gizli (üstü kapalı) bir "ekonomik ve ideolojik tercih" de olmaktadır.³⁹ Orta vadede, özellikle uluslararası kuruluşların da belirttiği üzere Asya ve Güney-Doğu'nun yeni güç merkezi olacağı, bu coğrafyanın nüfus, doğal kaynaklar ve diğer zenginliklerinden dolayı Fransa için özellikle de ekonomik açıdan yeni hedef olması gerektiği yönündeki görüşe göre, bu kapsamda Francophonie'ye daha önce olmayan yeni bir boyut – Asya Boyutu getirilmelidir.

Ekonomik fırsat ve getiri aracı olarak da değerlendirilen Fransızcanın, hedef bölgelerde düşünce, kültür, bilim dilinin yanı sıra, ekonomik ve ticari bir dil olmasını önemseyen Fransa, bu yönde Francophonie birliğini güçlendirme çabalarını da sürdürmeye devam etmektedir.⁴⁰ Bu çerçevede bu ülkelerde söz konusu reformları destekleyecek olan, başka sözle "Francophonie eğitimi ve vizyonlu" siyasi-idari kadrolara ihtiyaç vardır. Özellikle Vietnam vs. gibi Fransa açısından hedef ülkelerde kalkınma ve ekonomik gelişmeyi kontrol edecek kurumların kurulması ve bunlarla işbirliğinin sağlanması önem taşımaktadır. Uzman görüşlere göre, bu ülkeler kültürel, ekonomik-ticari dil olarak sadece İngilizceyi seçerken kendi gelişimlerini sınırlandırdıklarına "ikna edilmelidirler". Zira bu ülkeler için Fransızcanın reddi ya da kullanılmaması Fransa, Kanada, Belçika ve İsveç gibi ileri ülkelerle ekonomik işbirliği fırsatlarının kaçırılması anlamına gelmektedir.

Bunun yanı sıra, ülke açısından Fransız ve Francophone ülkelerinin pazarları ve ekonomik potansiyelleri de değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, Fransız piyasası milli gelirden 13.100 milyar dolar teşkil etmektedir. Bu Pazar Bulgaristan, Romanya, Vietnam ve diğer gelişen ekonomilerle daha da büyüyebilir. Yakın Doğunun da Fransa için bu açıdan çok önemli olduğu unutulmamaktadır. Zira bu alanda hakim olan bir görüşe göre, ülkeler ekonomik ilişkiler kurarken aslında sadece maddi çıkarlardan yola çıkmamakta, manevi-kültürel, tarihsel yakınlıklar da günümüz ülkelerarası ekonomik ilişkilerin şekillenmesinde temel faktörlerden biri olmaktadır. Başka sözle, Fransa açısından bu durum, Francophone ülkelerinin gelişirken ve de "kendi doğal zenginliklerini paylaşırken" partner olarak birbirini ve Fransa'yı tercih etmesi anlamına gelmektedir.⁴¹ Bu karşılıklı tercih konusu, özellikle de yatırım alanında Fransız bölgelerinin gelişmesi ve de Fransız iş adamları için önemli fırsatlar sunabilir. Fransa, gelişmiş ekonomisiyle bu ülkeler için önemli bir yatırım kaynağı olabilir. Turizm sektörünün de esasında bir siyasi-kültürel ("kültürel yakınlık" anlamında) tercih konusu olduğu değerlendirilebilir, zira bu alanın da Fransa başta olmak üzere, Francophone ülkeleri arasında etkileşim için önemli bir yöntem olacağı savunulmaktadır. Diğer yandan Fransa'nın, gelişmekte olan ve küresel siyasi-ekonomik sürecin dışında kalan bu "hedef" ülkelerin küreselleşmeye katılması için bir "kapı" olabileceği düşünülmektedir. Zira bu ülkeler için gelişmek ve küresel alana entegre etmek için neredeyse tek araç, küresel ekonomik ve siyasi kullanım alanlarına sahip Fransız dilidir.

Başka bir kaynakta, "Ekonomik Francophonie"nin yeni bir olgu olup, Kurumsal Francophonie'den ayrı bir şekilde düşünülemeyeceği belirtilmektedir. Özellikle, Britanya Commonwealth'nin bir sömürge geçmişi ve zenginliklerinden beslendiğini belirten kaynak, Francophonie Birliği'nin Fransızca ve ortak değerler üzerinde yükseldiğine vurgu yapmaktadır. Bununla birlikte, 1970'li yıllarda ortaya çıkan Francophonie kavram ve olgusu, aslında salt kültürel amaçlar taşımamış ve 1980'lerde Francophone ülkelerinin yaptığı forumlarda ekonomik konular da müzakere edilmiştir.⁴² İlk defa 1997 yılında Francophone ülkelerinin Hanoi zirvesinde, Francophonie Birliği'nin ekonomik boyutunun öneminin altı

³⁸ Promouvoir La Diversité Des Cultures Juridiques (2011). Organisation Internationale de la Francophonie, Paris, s.6

³⁹ Jacques Attali (2014). *La Francophonie Et La Francophilie, Moteurs De Croissance Durable*, Paris, s.8

⁴⁰ *Le Poids Économique De La Langue Française Dans Le Monde* (2012). Fondation Pour Les Etudes Et La Recherche Sur Le Développement International (Ferd) Et Université De Genève, s.3

⁴¹ *Stratégie Économique Pour La Francophonie* (2014). XVe Conférence Des Chefs d'État Et De Gouvernement Des Pays Ayant Le Français En Partage, Dakar (Sénégal), Les 29 et 30 Novembre, s.2

⁴² Dominique Wolton (2004). *Introduction Aux Carrefours De L'Histoire*, Hermes, s.16

çizilmiş, 1999 yılında ise Monako Zirvesinde Francophone Ekonomi ve Finans Bakanlarının Konferansı ve Ekonomi, Finans, Ticaret, Kalkınma gibi alanlarla ilgili sektörel konferansların yapılması kararlaştırılmıştır.⁴³ Commonwealth Birliği böyle konferansları onlarca senedir, gerçekleştirmektedir. 2004 yılındaki Zirvede ise; “Fransızcanın teknik, bilimsel, ekonomik ve mali bir dil olarak değerlendirilmesi gerektiği” yönünde karara varılmıştır.

“Ekonomik Francophonie”nin nüfuz edebileceği ülkelere sadece Fransız geçmişi olan ve bu dilde konuşan ülkeler değil, potansiyel üye ülkeler olarak değerlendirilen Hint Çin ve Doğu Pasifik bölgesi de dahil edilmiştir.⁴⁴ Hedef bölgelerde ve tüm dünyada “Francophone sesinin duyulması” için sadece dilin yaygınlaşması değil, bu dildeki fikir ve söylemlerin de yaygınlaşması gerekmektedir. Örneğin, Fransızca bu ülkeler için yeni dünya düzeni, iklim değişikliği, parasal istikrar, ticari denge vs. gibi konuların tartışıldığı bir dil olabilir.

Fransa açısından, “Eğitim, Francophonie Ekonomik ve Kültürel Birliği”ni sağlayacak kadroların “gereken zihniyette” yetiştirilmesi konusu da önem arz etmektedir. Zira “Ekonomik Francophonie”nin siyasi bir kulüp olmaması, ortak dil, değerler, hedefi paylaşan kişilerin ve kuruluşların (şirket vs.) ağı olması” yönündeki tartışmalar halen devam etmektedir. Fakat “Ekonomik Francophonie”nin küresel bir hedef olduğu ve bu hedefin sınırlarının Fransız dünyasındaki işlerle ilgilenmekten daha öte olduğu gerçeği her gün daha fazla netliğe kavuşmaktadır.⁴⁵ Ayrıca bu, iddia edildiği gibi sadece kültürel boyutta bir proje de değildir, zira bu konu esasında somut ekonomik çıktıları olacak ve siyasi boyutta ele alınması gereken bir proje olarak karşımıza çıkmaktadır.

SONUÇ

Görüldüğü üzere, çalışmada bahsi geçen yayılcı politikalar sadece siyasi araçların değil, kültürel, ekonomik araçların da seferber edilmesini gerektirmektedir. Özellikle, rapordaki “..ekonomik işbirliğinde partner tercihinin sadece bir ekonomik tercih olmadığı” savı çağdaş dönemde hızla gelişen ve daha yüksek bir ekonomik ve siyasi gelişmişlik düzeyini hedefleyen her bir ülke için çok anlamlıdır.

Nitekim Fransa’nın karşısında da büyümek ve büyütme, gelişmek ve geliştirmek için “istifade edilebileceği” büyük bir coğrafya vardır. Zira kan ve savaşla fethedilen eski dönemden farklı olarak, yeni dönemde fethin “yumuşak güç”le (dil, kültür, ekonomi) olacağı yönünde tarihi bir gerçekle karşı karşıyayız, ekonomik araçların dahi tarihsel, kültürel ortaklıklara sahip topluluk ve ülkelerde bulunduğu düşünülmektedir.

Dolayısıyla, Fransa’nın günümüzde gerçekleştirdiği ve gerçekleştireceği ilgili politikaların sadece manevi-kültürel çıktıları olmayacaktır. Ortak tarihsel-kültürel mirasa sahip olunan topluluk ve ülkelere kültürel, bilimsel, ekonomik anlamda yapılan her bir yatırım kısa, orta ya da uzun vadede ülkelere siyasi ve ekonomik çıktılar olarak da geri dönecektir. Bu açıdan, söz konusu politikaların Fransa’nın sadece kültürel ve siyasi menfaatlerine değil, ülke ekonomisine de katabileceği kazanımlar az değildir. Nitekim Büyük Britanya, Rusya vs. gibi ülkelerde ilgili alanda çalışan kamu diplomasi kurumları, bu ülkelerin millî güvenlik sisteminin bir unsuru olarak değerlendirilmekte, Fransa’da ise söz konusu kurum hedef topluluklarla ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlama işiyle de görevlendirilmektedir.

Dolayısıyla, Fransa’nın yurtdışında soydaşlarla ilgilenen, Fransız dil ve kültürünü yaygınlaştırmaya çalışan kuruluş ve politikaları sonuç itibarıyla sadece kültürel görevi yerine getirmemekte, esasında ülkenin ekonomik gelişimi açısından stratejik hedeflerine yönelik olarak ta çalışmaktadır. Yeni dönemde, ülkelerin ikili ilişkilerinde artık başarılı yatırım ve olumlu imaj unsurları arasında döngüsel bir sebep-sonuç ilişkisi ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda, Fransız siyasi çevrelerinin diplomasinin sadece siyasi, kültürel değil, ekonomik hedef ve çıkarlar doğrultusunda kullanılmasını önemsendiği açık ve net bir biçimde görülmektedir. Bu da, süregelen klasik görüşün aksine, ekonomik kaynakların siyasi-diplomatik çıkarlar için kullanılması gerektiğine dair zihniyetin köklü bir şekilde değiştiği anlamına gelmektedir. Bu çerçevede yeni dönemde ekonomik kaynakların elde edilmesi uğruna siyasi-diplomatik ve kültürel araçların daha fazla kullanılmaya devam edileceği öngörülebilir.

KAYNAKÇA

Affaires, Entreprises Et Francophonie (1995). Agence Francophone Pour L’enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal
Assemblée Parlementaire de la Francophonie, <http://apf.francophonie.org/> (Erişim:08.07.2015)
Association Internationale Des Maires Francophones, <http://www.aimf.asso.fr/> (Erişim:08.07.2015)
ATTALI, Jacques (2014). *La Francophonie Et La Francophilie, Moteurs De Croissance Durable*, Paris

⁴³ *Plan D’Action De Moncton* (1999). Moncton (Canada-Nouveau-Brunswick), 3 - 5 Septembre, s.4

⁴⁴ Bernard Cavaillé (1995). “L’enseignement supérieur en français en Asie du Sud-Est : Quelques Exemples”, *Affaires, Entreprises Et Francophonie*, Agence Francophone Pour L’enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal, s.151

⁴⁵ Benjamin Boutin (2013). *Faire De La Francophonie Une "Économie-Monde"*, <http://www.latribune.fr/opinions/tribunes/20130710trib000775001/faire-de-la-francophonie-une-economie-monde.html> (10.07.2015)

BOUTIN, Benjamin (2013). *Faire De La Francophonie Une "Économie-Monde"*, <http://www.latribune.fr/opinions/tribunes/20130710trib000775001/faire-de-la-francophonie-une-economie-monde.html> (10.07.2015)
Campus France-The French National Agency For The Promotion Of Higher Education, International Student Services, And International Mobility, www.campusfrance.org (Erişim:08.07.2015)

CAVAILLÉ, Bernard (1995). "L'Enseignement Supérieur En Français En Asie du Sud-Est : Quelques Exemples", *Affaires, Entreprises Et Francophonie*, Agence Francophone Pour L'Enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal
Charte de la Francophonie, http://www.francophonie.org/IMG/pdf/charte_francophonie.pdf (Erişim: 06.07.2015)
Constitution de la République Française, <http://www.assemblee-nationale.fr/connaissance/constitution.asp> (Erişim:06.07.2015)

DREZET, Paul (2012). *Les Enjeux De La Francophonie: D'une Communauté De Langue À Une Communauté De Destin*

DUMONT, J. Pierre (2001). *L'Interculturel Dans L'Espace Francophone*, Paris
Francophonie Et Langue Française, <http://www.diplomatie.gouv.fr/> (Erişim:05.07.2015)
Introduction Aux Francophonies (2007). https://is.muni.cz/el/1421/podzim2007/FJIB502/um/Introduction_aux_francophonies.pdf (Erişim:05.07.2015)

La Composition Du Gouvernement (2015). <http://www.gouvernement.fr/> (Erişim: 06.07.2015)

La Diaspora Française, Nouvel Acteur De La Diplomatie? (2015). http://www.lemonde.fr/idees/article/2015/03/17/la-diaspora-francaise-nouvel-acteur-de-la-diplomatie_4594826_3232.html#1U7m6ZtfwybPVp0p.99 (Erişim: 05.07.2015)

La Domination Américaine, <http://www.francophonieinnovation.org/community/pg/pages/view/714/> (Erişim:08.05.2015)

La Francophonie: Passeport (2012). Organisation Internationale de la Francophonie

La Langue Française Dans le Monde (2014). OIF

L'Agence Universitaire de la Francophonie (AUF), <https://www.auf.org/auf/en-bref/> (Erişim: 07.07.2015)

L'Association Française Des Investisseurs Pour La Croissance (AFIC), <http://www.afic.asso.fr/> (09.07.2015)

Le Français Est Une Chance (2014). http://www.francophonie.org/IMG/pdf/oif-langue_francaise_2014.pdf, (Erişim:09.07.2015)

Le Message Culturel De La France Et La Vocation Interculturelle De La Francophonie (2009). Conseil Économique, Social Et Environnemental

Le Poids Économique De La Langue Française Dans Le Monde (2012). Fondation Pour Les Etudes Et La Recherche Sur Le Développement International (Ferdi) Et Université De Genève

"L'Identité Francophone dans la Mondialisation" (2008). *Cellule de Reflexion Strategique de la Francophonie*

L'Impact Économique De La Langue Française Et De La Francophonie: Être Francophone? Une Valeur Sûre! (2012). Conseil Supérieur De La Langue Française, Quebec

L'Organisation Internationale De La Francophonie, <http://www.francophonie.org/-Les-operateurs-.html> (Erişim:08.07.2015)

L'Union des Français de L'Etranger, <http://www.ufe.org/> (Erişim:08.07.2015)

NGO, V. L. Gérard (1995). "La Francophonie, Atout Ou Handicap Économique", *Affaires, Entreprises et Francophonie*, Agence Francophone Pour L'Enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal
Organisation Internationale De Programme 2010-2013, http://www.francophonie.org/IMG/pdf/OIF_programme-2010-2013.pdf (Erişim: 07.07.2015)

Plan D'Action De Moncton (1999). Moncton (Canada-Nouveau-Brunswick), 3 - 5 Septembre

Promouvoir La Diversité Des Cultures Juridiques (2011). Organisation Internationale de la Francophonie, Paris

SAILLARD, Michel (1995). "La Francophonie, Atout Ou Handicap Économique", *Affaires, Entreprises Et Francophonie*, Agence Francophone Pour L'enseignement Supérieur Et La Recherche, Montréal

Stratégie Économique Pour La Francophonie (2014). XVe Conférence Des Chefs d'État Et De Gouvernement Des Pays Ayant Le Français En Partage, Dakar (Sénégal), Les 29 et 30 Novembre

The Foreign Policy of France, http://www.ambafrance-et.org/IMG/doc/The_Foreign_policy.doc?398/8593e7294cafa7994128e43ddfcfd418479ef36d (Erişim:08.07.2015)

Université Senghor d'Alexandrie, <http://www.usenghor-francophonie.org/Index.html> (Erişim:08.07.2015)

WOLTON, Dominique (2004). *Introduction Aux Carrefours De L'Histoire*, Hermes

YOSHIYUKI, M. Okabe (2005-2007). *La Diversité Culturelle La Diplomatie Française Au Sein De L'UNESCO*, ENA

XVe Sommet de la Francophonie (Dakar-Sénégal, 29-30 novembre 2014), <http://www.francophonie.org/XVe-sommet-de-la-Francophonie.html> (Erişim:08.07.2015)

<http://www.tv5monde.com/> (08.07.2015)